

Datum: 18 februari 2014 **Nr.:**
Van: het college van burgemeester en wethouders
Aan: de raad van de gemeente Roosendaal
Kopie aan:
Onderwerp: Spoorboekje 2014, inclusief richtlijnen begroting 2015 en volgende jaren
Bijlage: Drieluik Spoorboekje 2013 en samenvatting van de begrotingsrichtlijnen

Inleiding

Op 18 februari jl. hebben wij het Spoorboekje 2014 vastgesteld voor de Planning & Control-cyclus 2014/2015. Door middel van deze raadsmededeling informeren wij u hierover.

Doel

Graag informeren wij u over de Planning & Control-cyclus 2014/2015, bestaande uit de planning van de Planning & Control-producten en de richtlijnen voor de programmabegroting 2015 en volgende jaren. In de bijlagen treft u een drieluik van het Spoorboekje 2014 met daarin de van belang zijnde data voor de Raad aan. Eveneens treft u een samenvatting van de begrotingsrichtlijnen aan.

Informatie

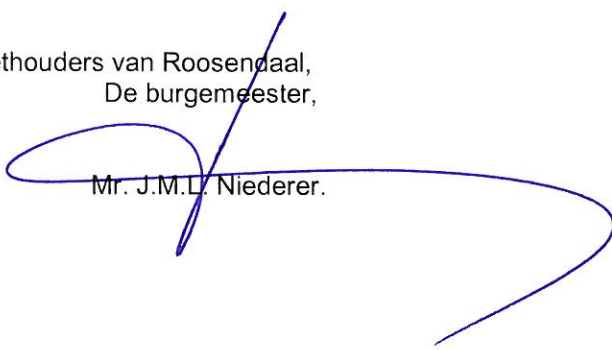
Het Spoorboekje is het planningsdocument voor de Planning & Control producten en heeft als doel om deze producten tijdig, volledig en betrouwbaar tot stand te brengen. Op deze wijze wordt vorm en inhoud gegeven aan sturing, beheersing en verantwoording binnen de gemeente Roosendaal. In het Spoorboekje zijn ook de richtlijnen voor de begroting 2015 en volgende jaren opgenomen.

In maart 2014 vinden er gemeenteraadsverkiezingen plaats en dit betekent het begin van een nieuwe collegeperiode. Afhankelijk van de nieuwe vergadercyclus van de gemeenteraad kunnen genoemde data in het Spoorboekje 2014 worden bijgesteld.

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De secretaris, De burgemeester,

R.E.C. Kleijnen

Mr. J.M.L. Niederer.

SPOORBOEKJE

P&C PRODUCTEN

2014

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
1. Planning werkzaamheden in 2014 / 2015.....	4
1.1. Planning- en control producten.....	4
1.1.1. Jaarstukken 2013.....	4
1.1.2. Programmabegroting 2015.....	5
1.1.3. Actualisatie reserves en voorzieningen.....	5
1.1.4. Bestuursrapportage per 1 mei 2014.....	6
1.1.5. Bestuursrapportage per 1 september 2014.....	6
1.1.6. Jaarstukken 2014.....	6
1.2. Managementinformatie.....	7
2. Richtlijnen begroting 2015 en meerjarenperspectief 2015-2018.....	8
2.1. Algemeen.....	8
2.2. Salariskosten.....	8
2.3. Formatieplaatsen en productieve uren.....	9
2.4. Investerings.....	10
2.5. Kapitaallasten en rente.....	10
2.6. Materiële kosten.....	11
2.7. Reserves en voorzieningen.....	11
2.8. Subsidies.....	12
2.9. Inkomensoverdrachten / bijstandsuitkeringen.....	12
2.10. Kosten van gemeenschappelijke regelingen.....	12
2.11. Baten.....	12
2.12. Lokale (belasting-)inkomsten.....	13
2.13. Risicoregistratie ratio / weerstandvermogen.....	13
2.14. Aantal per 1 januari (conform definitie Gemeentefonds).....	14

Voorwoord

Voor u ligt het Spoorboekje 2014. Dit is een planningsdocument voor de Planning & Control producten (hierna te noemen P&C) en heeft als doel om deze producten tijdig, volledig en betrouwbaar tot stand te brengen. Op deze wijze wordt vorm en inhoud gegeven aan de sturing, beheersing en verantwoording binnen de gemeente Roosendaal.

Het jaar 2014 is voor de P&C een bijzonder jaar. In maart 2014 vinden er gemeenteraadsverkiezingen plaats en dit betekent het begin van een nieuwe collegeperiode. Afhankelijk van de nieuwe vergadercyclus van de gemeenteraad kunnen genoemde data in het Spoorboekje 2014 worden bijgesteld.

In de vorige collegeperiode (2010-2014) zijn forse bezuinigingen afgesproken in de Agenda van Roosendaal. Deze waren noodzakelijk om de dalende inkomsten van het Rijk en de stijgende kosten door de toename van het aantal bijstandgerechtigden te kunnen opvangen.

De komende jaren worden vele nieuwe taken vanuit het Rijk overgedragen aan de gemeenten: participatiewet, jeugdzorg en AWBZ. Het Rijk past op de daarbij over te dragen budgetten grote kortingen toe. Dit betekent dat we deze regelingen na de overdracht soberder en efficiënter moeten uitvoeren en zullen we wederom fors moeten bezuinigen.

De invulling van deze (financiële) consequenties krijgt een vertaling in het nieuwe Collegeprogramma. In het Spoorboekje 2014 is geen planning opgenomen ten aanzien van het nieuwe Collegeprogramma. Deze planning is afhankelijk van vele factoren, waar wij op voorhand niet kunnen anticiperen.

In een verkiezingsjaar wordt er geen Kadernota uitgebracht.

Het Spoorboekje 2014 kent twee versies.

Er is een versie voor de gemeenteraad - een drieluik - waarin de bestuurlijke planning voor de vaststelling van de P&C-producten jaarstukken, programmabegroting, bestuursrapportages en actualisatie reserves en voorzieningen is neergelegd met daarbij horend een samenvatting van de richtlijnen begroting 2015 en volgende jaren.

Daarnaast is er een ambtelijke versie waarin voor de P&C-producten tevens de ambtelijke planning is opgenomen, leidend naar bestuurlijke besluitvorming en waarin ook de planning voor de managementinformatie is opgenomen.

Roosendaal, februari 2014

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,

De secretaris,

R.E.C. Kleijnen

De burgemeester,

mr. J.M.L. Niederer.

1. Planning werkzaamheden in 2014 / 2015

1.1. Planning- en control producten

1.1.1. Jaarstukken 2013

Datum	Activiteit	Actoren
2013		
4 november	Versturen brief over jaarstukken aan teamleiders	Directeur
15 november	Aanleveren controleprogramma interne controle / rechtmatigheid op hoofdlijnen t.b.v. afdelingen	ID&C
11-22 november	Interim-controle	Accountant
29 november	Aanleveren gemotiveerde voorstellen aan ID&C voor het verlengen c.q. afsluiten van kredieten	Teams
9 december	Uitzetten formats beleidsvelden en paragrafen	ID&C
9-20 december	Toetsen van aangegane verplichtingen en rechten	ID&C
14 december	Aanleveren aangegane verplichtingen en rechten aan AF	Teams
2014		
6 januari	Bijwerken en fatteren tijdschrijven tot en met 31 december 2013	Allen
15 januari	Laatste datum aanleveren van facturen, die nog in 2013 verwerkt moeten worden	Teams
24 januari	Afronden interne controle/rechtmatigheid 2013	Teams
24 januari	Afsluiten administratie	AF
27-31 januari	2 ^e interim-controle	Accountant
7 februari	Aanleveren concept teksten beleidsvelden en indicatoren	Teams
10-14 februari	Toetsen van teksten beleidsvelden	ID&C
17-28 februari	Aanleveren teksten in DT en afstemmen met portefeuillehouders	DT
21 februari	Grondexploitatie opzetten gereed	Ruimtelijke Ontwikkeling
28 februari	Aanleveren verantwoordingsinformatie SISA	Teams
28 februari	Aanleveren teksten paragrafen	Teams
28 februari	Aanleveren van toelichtingen i.h.k.v. begrotingsrechtmatigheid/kredieten/reserves en voorzieningen	Teams
4 maart	Bepalen voorlopig resultaat/overleg over het voorlopige resultaat	ID&C / AF
5 maart	Bepalen definitief resultaat	ID&C
11 maart	Concept teksten programma's en paragrafen in B&W	B&W
6-11 maart	Toetsen van verantwoordingsinformatie SISA en toelichtingen begrotingsrechtmatigheid/kredieten/reserves en voorzieningen	ID&C
10-4 maart	Toetsen interne controle/rechtmatigheid 2013	ID&C
14 maart	Concept jaarstukken gereed	ID&C
19 maart	Concept jaarstukken in DT	DT
25 maart	Concept jaarstukken in B&W	B&W
27 maart	Starten van accountantscontrole i.s.m. Griffie	Accountant
18 april	Accountantscontrole gereed	Accountant
23 april	Accountantsrapport gereed	Accountant
6 mei	Behandelen definitieve jaarstukken en accountantsrapport	B&W
7 mei	Aanleveren jaarstukken aan drukkerij	ID&C
12 mei	Aanbieden jaarstukken en accountantsrapport aan Raad	ID&C
12-20 mei	Studietijd raadsleden	Raad
21 mei	Indienen technische en toelichtende vragen bij Griffie (09:00 uur)	Fracties
22-26 mei	Beantwoorden fractievragen en aanleveren aan ID&C	Teams
26 mei	Aanleveren publicatie voor Roosendaalse Bode	ID&C
27 mei	Vaststellen antwoorden fractievragen	B&W
28 mei	Verzenden memorie van antwoord naar fracties	ID&C
1 juni	Publiceren jaarverslag in Roosendaalse Bode	ID&C
4 juni	Behandelen jaarstukken in Beeldvormende Raad	Beeldvormende Raad
25 juni	Behandelen jaarstukken in Commissie Bestuur	Commissie Bestuur
9 juli	Behandelen en vaststelling jaarstukken in Raad	Raad
vóór 15 juli	Inzenden van jaarstukken naar Provincie/CBS	ID&C / AF

1.1.2. Programmabegroting 2015

Datum	Activiteit	Actoren
31 maart - 25 april	Verwerken begrotingsrichtlijnen in beheersbegroting	AF
30 april	Uitzetten formats programmabegroting	ID&C
1-22 mei	Opstellen programmateksten en teksten paragrafen, rekening houdend met college- en raadsprogramma en afstemming met portefeuillehouders	Teams
23 mei	Aanleveren programmateksten en teksten paragrafen bij ID&C	Teams
26 mei - 6 juni	Toetsen van aangeleverde teksten	ID&C
10 en 11 juni	Terugkoppelen van teksten met teams	ID&C
26 juni	Concept teksten in DT	DT
7 juli - 15 augustus	Opstellen financiële analyses productramingen en opstellen aanbiedingsnota	ID&C
28 augustus	Behandelen programmabegroting in DT	DT
9 september	Behandelen programmabegroting in B&W (oriënterend)	B&W
16 september	Vaststellen programmabegroting in B&W	B&W
17 september	Aanleveren programmabegroting aan drukkerij	ID&C
18 september	Aanbieden programmabegroting aan Raad	ID&C
18 september	Persconferentie en persbericht	Wethouder Financiën
25 september	Ambtelijke informatiebijeenkomst voor raadsleden	ID&C
18-29 september	Studietijd raadsleden	Raad
30 september	Indienen technische en toelichtende vragen bij Griffie (09:00 uur)	Fracties
1 oktober	Behandelen programmabegroting in Beeldvormende Raad	Raad
30 september - 3 oktober	Beantwoorden fractievragen en aanleveren aan ID&C	Teams
7 oktober	Vaststellen antwoorden fractievragen	B&W
7 oktober	Verzenden memorie van antwoord naar fracties	ID&C
9 oktober	Behandelen programmabegroting in commissievergadering programmabegroting 2015	Commissie
12 oktober	Publiceren programmabegroting in Roosendaalse Bode	ID&C
16 oktober	Uitloopdatum commissievergadering programmabegroting 2015	Commissie
5 november	Vaststellen programmabegroting incl. investeringsplan en bijbehorende concept begrotingswijzigingen	Raad
6 november	Inzenden van programmabegroting naar Provincie/CBS	ID&C / AF

1.1.3. Actualisatie reserves en voorzieningen

Datum	Activiteit	Actoren
31 maart - 11 april	Vorbewerken formats	AF
14 april	Uitzetten formats bij teams	AF
13 juni	Aanleveren ingevulde formats bij AF	Teams
16-30 juni	Vervaardigen van concept boekwerk	AF
1-11 juli	Toetsen van geactualiseerde reserves en voorzieningen	ID&C
28 augustus	Behandelen actualisatie reserves en voorzieningen in DT	DT
9 september	Behandelen actualisatie reserves en voorzieningen in B&W	B&W
1 oktober	Behandelen actualisatie reserves en voorzieningen in Beeldvormende Raad	Raad
9 en/of 16 oktober	Behandelen actualisatie reserves en voorzieningen in commissievergadering programmabegroting 2015	Commissie
5 november	Kennisnemen van de actualisatie reserves en voorzieningen	Raad

1.1.4. Bestuursrapportage per 1 mei 2014

Datum	Activiteit	Actoren
31 maart	Bijwerken en fatteren tijdschrijven tot en met 31 maart 2014	Teams
14 april	Uitzetten formats bestuurlijk relevante beleids- en financiële afwijkingen programmabegroting 2014	ID&C
2 mei	Aanleveren gevulde formats aan ID&C	Teams
9 mei	Concept-bestuursrapportage/adviesnota/raadsvoorstel gereed	ID&C
14 mei	Behandelen bestuursrapportage in DT	DT
20 mei	Behandelen bestuursrapportage in B&W	B&W
4 juni	Behandelen bestuursrapportage in Beeldvormende Raad	Beeldvormende Raad
25 juni	Behandelen bestuursrapportage in Commissie Bestuur	Commissie Bestuur
9 juli	Vaststellen bestuursrapportage in Raad	Raad

1.1.5. Bestuursrapportage per 1 september 2014

Datum	Activiteit	Actoren
1 augustus	Bijwerken en fatteren tijdschrijven tot en met 31 juli 2014	Teams
11 augustus	Uitzetten formats bestuurlijk relevante beleids- en financiële afwijkingen programmabegroting 2014	ID&C
29 augustus	Aanleveren gevulde formats aan ID&C	Teams
5 september	Concept-bestuursrapportage/adviesnota/raadsvoorstel gereed	ID&C
10 september	Behandelen bestuursrapportage in DT	DT
16 september	Behandelen bestuursrapportage in B&W	B&W
1 oktober	Behandelen bestuursrapportage in Beeldvormende Raad	Griffie
15 oktober	Behandelen bestuursrapportage in Commissie Bestuur	Commissie Bestuur
29 oktober	Vaststellen bestuursrapportage in Raad	Raad

1.1.6. Jaarstukken 2014 (planning op hoofdlijnen)

Datum	Activiteit	Actoren
2014		
november	Versturen brief over jaarstukken aan teamleiders	Directeur
november	Aanleveren controleprogramma interne controle/ rechtmatigheid op hoofdlijnen t.b.v. afdelingen	ID&C
november	Interim-controle	Accountant
november	Aanleveren gemotiveerde voorstellen aan ID&C voor het verlengen c.q. afsluiten van kredieten	Teams
november	Aanleveren aangegane verplichtingen en rechten aan AF	Teams
december	Uitzetten formats beleidsvelden en paragrafen	ID&C
december	Toetsen van aangegane verplichtingen en rechten	ID&C
2015		
januari	Bijwerken en fatteren tijdschrijven t/m 31 december 2014	Allen
januari	Laatste datum aanlevering van facturen, die nog in 2014 verwerkt moeten worden	Teams
januari	Afronden interne controle/rechtmatigheid 2014	Teams
januari	Afsluiting administratie	AF
januari	2 ^e interim-controle	Accountant
februari	Aanleveren concept teksten beleidsvelden en indicatoren	Teams
februari	Toetsen van teksten beleidsvelden	ID&C
februari	Aanleveren teksten in DT en afstemmen met portefeuillehouders	DT
februari	Grondexploitatie opzetten gereed	Ruimtelijke Ontwikkeling
februari	Aanleveren verantwoordingsinformatie SISA	Teams
februari	Aanleveren teksten paragrafen	Teams

februari	Aanleveren van toelichtingen i.h.k.v. begrotingsrechtmatigheid/kredieten/reserves en voorzieningen	Teams
maart	Bepaling voorlopig resultaat/overleg over het voorlopige resultaat	ID&C / AF
maart	Concept teksten programma's en paragrafen in B&W	B&W
maart	Bepalen definitief resultaat	ID&C
maart	Toetsen van verantwoordingsinformatie SISA en toelichtingen begrotingsrechtmatigheid/kredieten/reserves en voorzieningen	ID&C
maart	Toetsen interne controle/rechtmatigheid 2014	ID&C
maart	Concept jaarstukken gereed	ID&C
maart	Concept jaarstukken in DT	DT
maart	Concept jaarstukken in B&W	B&W
maart	Starten van accountantscontrole i.s.m. Griffie	Accountant
april	Accountantscontrole gereed	Accountant
april	Accountantsrapport gereed	Accountant
mei	Behandelen definitieve jaarstukken en accountantsrapport	B&W
mei	Aanleveren jaarstukken aan drukkerij	ID&C
mei	Aanbieden jaarstukken en accountantsrapport aan Raad	ID&C
mei	Studietijd raadsleden	Raad
mei	Indienen technische en toelichtende vragen bij Griffie (09:00 uur)	Fracties
mei	Beantwoorden fractievragen en aanleveren aan ID&C	Teams
mei	Aanleveren publicatie voor Roosendaalse Bode	ID&C
mei	Vaststellen antwoorden fractievragen	B&W
mei	Verzenden memorie van antwoord naar fracties	ID&C
juni	Publiceren jaarverslag in Roosendaalse Bode	ID&C
juni	Behandelen jaarstukken in Beeldvormende Raad	Beeldvormende Raad
juni	Behandelen jaarstukken in Commissie Bestuur	Commissie Bestuur
juli	Behandelen en vaststellen jaarstukken in Raad	Raad
vóór 15 juli	Inzenden van jaarstukken naar Provincie/CBS	ID&C / AF

1.2. Managementinformatie

Datum	Activiteit	Actoren
iedere maand terugkerend, ingaand vanaf februari 2014	Bespreken maandrapportages (dashboard) met DT	Teamleiders / ID&C
1x per 2 maanden, ingaand vanaf februari 2014	Bespreken voortgang transitie/taakstellingen met DT; Rapportages worden opgeleverd per 1 februari, 1 mei (1 ^e berap), 1 juli, 1 september (2 ^e berap) en 1 november	Control
juni 2014 en december 2014	Bespreken voortgang A3 plannen met DT	Teamleiders / Control
maart 2014 en september 2014	Bespreken voortgang projecten met DT	Projectleiders / Control

2. Richtlijnen begroting 2015 en meerjarenperspectief 2015-2018

2.1. Algemeen

In deze richtlijnen zijn de uitgangspunten opgenomen die door het college van burgemeester en wethouders zijn vastgesteld voor onder andere de begroting 2015 en de meerjarenramingen 2015 tot en met 2018. Hogere regelgeving, zoals de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en Single Information Single Audit (SiSa), maken onderdeel uit van deze richtlijnen en zijn dus altijd van toepassing.

Bij de aanlevering van het cijfermateriaal voor de begroting 2015 en de meerjarenramingen 2015-2018 dient rekening gehouden te worden met eerdere besluitvorming zoals deze ondermeer heeft plaatsgevonden bij de begroting 2014 en de meerjarenramingen 2014-2017, de Agenda van Rosendaal, de Kadernota 2014 en het collegeprogramma 2014-2018 zoals die door het college aan de Raad zijn aangeboden.

Het team Interne Dienstverlening & Communicatie heeft hierin een coördinerende rol en is mede verantwoordelijk voor het tijdig opleveren van de Programmabegroting 2015.

2.2. Salariskosten

Politieke ambtsdragers (burgemeester, wethouders en raadsleden)

Voor de politieke ambtsdragers worden de ramingen opgenomen zoals deze door het Kabinet zijn overeengekomen in de inwonercategorie 60.001 tot en met 100.000 inwoners.

Ambtelijk apparaat

De laatst vastgestelde CAO voor gemeenteambtenaren loopt van 1 juni 2011 tot 31 december 2012. Momenteel zijn onderhandelingen over een nieuwe CAO gaande.

In het regeerakkoord zegt het Kabinet Rutte II over de salarissen van ambtenaren:

‘Het kabinet hanteert in plaats van een nullijn voor de contractloonsstijging een budgettaire nullijn voor de loonsom voor overheidsperoneel in 2012 en 2013. Op voorwaarde van modernisering van CAO's en het in lijn brengen van de secundaire arbeidsvoorwaarden met kabinetsbeleid, kunnen financiële besparingen door het afschaffen van secundaire arbeidsvoorwaarden in dezelfde CAO-periode worden ingezet voor stijging van het primair loon. De budgettaire arbeidsvoorwaardenruimte als geheel neemt hierdoor niet toe’.

Op grond hiervan worden geen salarisstijgingen in de begroting 2015 opgenomen, anders dan nu reeds in de meerjarenramingen zijn verdisconteerd.

Basis voor de berekeningen vormen dan ook de toegestane formatie per 1 maart 2014 en de dan geldende salarisschalen, waarin alle elementen van de laatst vastgestelde CAO zijn verwerkt.

In de jaren 2015 tot en met 2018 wordt voor elk jaar voorlopig 1% verhoging toegepast.

Voor bevorderingen wordt gerekend met 0,4% per jaar, waardoor de totale verhoging uitkomt op 1,4%.

Voor de berekening van de salarissen is verder onder meer de volgende informatie van belang:

- Periodieke verhogingen worden voor de juiste bedragen in de berekeningen meegenomen;
- De reservering voor vakantiegeld is 8%;
- De eindejaarsuitkering bedraagt 6% met een minimum van € 1.750;
- De tegemoetkoming in de ziektekostenpremie bedraagt, afhankelijk van bezoldiging, € 296 of € 168 (eerste bedrag tot en met maximum van schaal 6, het tweede bij een bezoldiging daarboven).

Opleidingskosten van het personeel

De ramingen voor het opleidingsplan van het personeel worden hier vermeld, gezien hun directe relatie met de salariskosten. Alle studiebudgetten vallen met ingang van 2014 onder het centrale studiebudget onder budgethouderschap van het team Interne Dienstverlening & Communicatie.

2.3. Formatieplaatsen en productieve uren

Voor de bepaling van de totale formatie wordt uitgegaan van de gegevens uit het Personeel Informatie Management Systeem. Het betreft de door het DT vastgestelde formatie per 1 maart 2014. Hierin dienen de gevolgen van de gerealiseerde uitstroomregeling te zijn verwerkt, rekening houdend met de in de Agenda van Roosendaal en de Kadernota 2014 opgenomen taakstellingen in Programma 12 ten aanzien van de transitie "kleine overheid".

Slechts de formatie die door het DT is vastgesteld is leidend, te weten:

- Vaste formatieplaatsen fulltimers (inclusief vacatures)
- Vaste formatieplaatsen parttimers (inclusief vacatures)
- Tijdelijke formatieplaatsen (op projecten e.d.)
- Tijdelijke inhuur (op projectbasis)

Het college heeft op 31 augustus 2010 de spelregels vastgesteld met betrekking tot de inhuur van externen. Aan de 'richtlijn inhuur externen' dient strikt de hand te worden gehouden.

De productiviteit is gelijk aan de werkelijk in rekening te brengen uren. Personeel van derden kan geen improductieve of indirect productieve uren in rekening brengen.

Voor de begroting 2015 zijn de productieve uren voor een volledige formatieplaats als volgt berekend:

Berekening productiviteit in uren		
Totaal bruto-urenraming (365 – 104) dagen x 7,2 uur		1.880
Af:		
Standaardverlof ((23+2+2) dagen x 7,2 uur)	194	
Feestdagen / extra (8 dagen x 7,2 uur)	58	
Ziekteverzuim (12 dagen x 7,2 uur)	86	
Studieverlof (4 dagen x 7,2 uur)	28	
Productieve uren per medewerker (fte)		1.514
Minimaal toe te rekenen aan externe producten en projecten		1.300

Indirect productieve uren per team

Niet alle uren kunnen rechtstreeks en eenduidig worden toegerekend aan de producten uit de begroting. Naast productieve ureninzet is er ook sprake van indirecte productiviteit. Hieronder worden de volgende categorieën uren verstaan: leidinggeven door teamleiders, overleg / vergaderingen niet direct toe te rekenen aan producten en vakliteratuur / vorming / congressen e.d.

Productieve uren per team

Na aftrek van de indirect productieve uren dient minimaal een aantal van gemiddeld 1.300 productieve uren per formatieplaats per team te worden toegerekend aan de producten en de projecten. In geval dit aantal niet wordt gerealiseerd dient de indirecte productiviteit naar beneden te worden bijgesteld. Toerekening van uren aan de interne producten van de begroting (voor ondersteunende activiteiten) is uitsluitend voorbehouden aan de ondersteunende teams.

Buitendienst team Uitvoering

Bij de buitendienst dient, in afwijking van het bovenstaande, met 200 uren ziekteverzuim, 80 uren onwerkbaar weer en 8 uren studieverlof gerekend te worden. Het aantal productieve uren bedraagt dan 1.340 uur.

Projecten

De ramingen van uren op projecten c.q. investeringswerken worden in de begroting in totalen opgenomen. Het is noodzakelijk dat van dit totaal een specificatie voorhanden is. Per werk, per project en per exploitatieplan van projecten wordt door de budgethouders inzicht gegeven in de geraamde inzet.

De ten opzichte van de begroting 2014 niet meer rendabel in te zetten uren kunnen in principe niet als onrendabel in de begroting 2015 worden opgenomen maar dienen te worden gekort op de formatie. Indien dit niet mogelijk blijkt, dient een goed onderbouwde budgettaire claim voor meer onrendabele uren te worden ingediend bij het collegeprogramma 2014-2018 (voorjaar 2014).

2.4. Investerings

Bij de opstelling van het investeringsprogramma 2015-2018 (IP) dienen de volgende uitgangspunten te worden gehanteerd:

- Als referentiekader geldt de schijf 2015 van het IP 2014-2017, zoals opgenomen in de programmabegroting 2014;
- Investeringsdienen realistisch in de tijd te worden geraamd en dienen bij investeringen van meer dan € 1 miljoen te worden voorzien van een corresponderend kasstroomschema over alle jaren waarin de investering plaatsvindt;
- Uitgaven in het kader van onderhoud komen ten laste van de betreffende begrotingspost binnen de jaarlijkse exploitatie of rechtstreeks ten laste van een daarvoor bestemde voorziening;
- Als investering geldt een uitgave die bestemd is voor de aanschaf van een kapitaalgoed of een uitgave die noodzakelijk is om een kapitaalgoed tot stand te brengen;
- Een kapitaalgoed kenmerkt zich door het fysieke karakter ervan en het meerjarige nut dat het goed heeft;
- Investeringsvoorstellen worden voorzien van een uitgebreide toelichting, zodat een integrale afweging van alle voorstellen kan worden gemaakt. Ieder investeringsvoorstel kan dan op zijn kwaliteit beoordeeld worden. Dit doet recht aan het uitgangspunt van een integrale weging van alle voorstellen ten behoeve van de formulering van nieuw beleid;
- Voor ieder investeringsvoorstel dient aangegeven te worden:
 - Of het gaat om een nieuwe investering, een uitbreidings- of een vervangingsinvestering (bij deze laatste aangeven welk bestaand actief dit betreft);
 - Het kasstroomschema voor investeringen groter dan € 1 miljoen;
 - Of er sprake is van een rendabele of onrendabele investering (de afweging is of financiering/dekking van de kapitaallasten en materiële- en overige lasten is geregeld in de begroting of juist niet);
 - Of het gaat om bestaand beleid, uitbouw bestaand beleid of nieuw beleid;
 - De afschrijvingstermijn die van toepassing is conform de richtlijn activabeleid;
 - Of er sprake is van eventuele extra tijdelijke of structurele personele en/of materiële kosten.

Het vaststellen door de gemeenteraad van het investeringsprogramma betekent dat deze akkoord gaat met de daarin genoemde investeringen (conform de financiële verordening 2008), tenzij de Raad aangeeft niet akkoord te gaan met de genoemde investeringsbedragen. Dit geldt ook voor vervangingsinvesteringen van bedrijfsmiddelen. Alle in de door de Raad vastgestelde IP opgenomen investeringen worden door het college, op initiatief van het betreffende team, middels aparte voorstellen vrijgegeven voor besteding.

2.5. Kapitaallasten en rente

De kapitaallasten voor 2015 worden als volgt opgenomen:

- Kredieten uit het investeringsprogramma 2014:
 - Jaarafschrijving 2015;
 - Omslagrente over het krediet minus de afschrijving 2014 (conform het afschrijvings-beleid).
- Kredieten uit het investeringsprogramma 2015:
 - Jaarafschrijving 2015;
 - ½ Jaarrente over het ontwerp investeringsplan 2015.

De kapitaallasten worden op basis van de gedane investeringen, het vastgestelde IP 2014 en het nog vast te stellen IP 2015-2018 aan de Programmabegroting toegevoegd. De in de Programmabegroting 2015 te hanteren rentepercentages zijn:

3,75% voor de financieringsrente en rente voor het op te stellen ontwerp - Investeringsplan 2014-2017.

3,75% voor de omslagrente; uitzonderingsrente is c.q. wordt in voorkomende gevallen bij afzonderlijk collegebesluit vastgesteld.

Voor de toerekening van rente aan de saldi van de bestemmingsreserves dient te worden uitgegaan van eerdere besluitvorming waaronder bij de vaststelling van het beleidskader Reserves en Voorzieningen, die bij de vaststelling van Agenda van Roosendaal (Raad 10-11-2011) en bij de vaststelling van de programmabegroting 2014. In dit beleidskader wordt voor sommige bestemmingsreserves rentebijschrijving toegestaan. Bespaarde rente wordt uitsluitend verantwoord op functie 914, binnen programma 12 Algemene dekkingsmiddelen.

Het rentepercentage dat op de door de gemeenteraad vast te stellen grondexploitatiecomplexen wordt bijgeschreven c.q. daaraan wordt vergoed is gelijk aan de omslagrente tenzij bij collegebesluit een specifieke rente op basis van daadwerkelijke projectfinanciering (uitzonderingsrente) is vastgesteld..

Bij de bepaling van de financieringsrente dient bedacht te worden dat de hoogte van deze rekenrente aan geld- en kapitaalmarktrenteschommelingen onderhevig is. De rentebewegingen dienen daarom over een langere periode gezien te worden. Structurele rentevoordelen en -nadelen ten opzichte van de rekenrente vinden met enige vertraging hun weerslag in de hoogte van de gemeentelijke omslagrente. Incidentele rentevoordelen en -nadelen worden bij financiële voortgangsrapportages betrokken.

2.6. Materiële kosten

Met het oog op de huidige financiële omstandigheden zien wij wederom geen ruimte voor het toekennen van enig stijgingspercentage voor de materiële kosten. Daarmee zetten wij de nullijn voort die in 2011 is ingezet. Achterliggende redenering is dat naast marktwerking, goedkopere inkoop en aanbesteding, de mogelijk hogere kostenontwikkeling kan worden opgevangen door eigen inderdieneffecten binnen de organisatieonderdelen en de gesubsidieerde sector.

Van enkele kostensoorten is het onvermijdelijk dat de ramingen daarvoor in de begroting worden aangepast. Redenen daarvoor kunnen zijn:

- Tarieven worden wettelijk vastgesteld zonder dat de gemeente daarop invloed kan uitoefenen;
- Via meerjarige contracten heeft de gemeente zich verbonden om bepaalde uitgaven te doen.

In die situaties kan op initiatief van de budgethouder en mits onderbouwd (bijvoorbeeld met aantallen x tarief) een verhoging van de last worden geraamd.

Te denken valt aan heffingen en belastingen, energieverbruik, verzekeringspremies, verplichte uitgaven aan gemeenschappelijke regelingen e.d.

2.7. Reserves en voorzieningen

In algemene termen geldt dat voor reserves en voorzieningen toepassing moet worden gegeven aan het door de Raad vastgestelde beleidskader reserves en voorzieningen.

Reserves

Voor de voeding en onttrekking aan algemene reserves en bestemmingsreserves gelden de regels zoals die zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Hiervan mag niet worden afgeweken.

Voorzieningen

Uit oogpunt van rechtmatigheid en BBV moeten alle bestedingen ten laste van voorzieningen zo nauwkeurig mogelijk worden geraamd. Hiervoor zijn bestedingsplannen ter onderbouwing noodzakelijk. In geval een bestedingsplan ontbreekt of een raming niet of moeilijk is te geven, zal ten minste een schatting moeten worden gemaakt. In een later stadium kan dan alsnog worden gezorgd voor de noodzakelijke onderbouwing.

2.8. Subsidies

In januari 2014 wordt gestart met een evaluatie van het subsidieproces voor 2014. Omdat de subsidieverordening in 2014 in werking treedt, zal deze ook betrokken worden in de evaluatie. De evaluatie zal daarnaast aandacht besteden aan de uitvoerbaarheid van de vastgestelde nadere subsidieregels voor 2014. De conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie worden betrokken.

In navolging van het nieuwe collegeprogramma en de daarbij horende te bereiken maatschappelijke effecten zal het college in juni 2014 de nadere subsidieregels voor 2015 vaststellen. Voor de jaarlijkse subsidies aan grotere organisaties zal er gewerkt worden met programma's van eisen voor de duur van vier jaar.

2.9. Inkomensoverdrachten / bijstandsuitkeringen

De inkomensoverdrachten voor zover betrekking hebbend op uitkeringen op basis van de Wet Werk en Bijstand worden vanaf 2014 gekoppeld aan rijksontwikkelingen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het conjuncturele verloop van het aantal uitkeringsgerechtigden. Ondanks de financiële crisis blijft de doelstelling het aantal bijstandsccliënten zoveel als mogelijk is te beperken door middel van een direct aanbod van werk of scholing ingeval van verzoeken om financiële bijstand. Basis voor de ramingen zijn de aantallen die vermeld worden in de "mutatiegevoelige parameters gemeentefonds" onder de rubriek bijstandontvangers.

2.10. Kosten van gemeenschappelijke regelingen

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen (GR) waaraan de gemeente deelneemt vragen om een andere benadering dan de algemene prijscompensatie die voor de materiële lasten van toepassing is. De activiteiten die binnen die gemeenschappelijke regelingen plaatsvinden worden voor een belangrijk deel uitgevoerd door personeel dat een vergelijkbare rechtspositie heeft als het eigen gemeentepersoneel.

In de Agenda van Roosendaal is voor de jaren 2013, 2014 en 2015 een ombuiging van 3% per jaar (zonder indexering) ingeboekt op de kosten van de gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt. Het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling stelt de begroting van deze GR vast en zodra dat is gebeurd is sprake van een verplichte uitgave voor de deelnemende gemeente.

Besluit een algemeen bestuur, waarin overigens ook onze gemeente een stem heeft, tot indexering van zijn materiële kosten dan is sprake van voor de deelnemende gemeenten verplichte uitgaven, op grond waarvan de aldus geïndexeerde bijdrage in de gemeentebegroting moet worden opgenomen. In de begroting 2014 inclusief de meerjarenramingen zijn vanuit de Kadernota 2013 de jaarschijven tot en met 2017 geïndexeerd. Vanaf 2018 passen we een indexatie van 2% toe.

2.11. Baten

Alle opbrengstramingen worden geïndexeerd met een percentage van 2,3%. Dit is een meerjarig gemiddelde dat we hanteren. Bij langdurige grote afwijking naar boven of naar beneden kan dit percentage in het spoorboekje worden aangepast. Indien indexatie van een opbrengst met dit percentage niet realistisch is, geeft de budgethouder dit beargumenteerd aan.

2.12. Lokale (belasting-)inkomsten

Privaatrechtelijke inkomsten

De inkomstenramingen worden gebaseerd op de voor 2014 vastgestelde tarieven en de te verwachten aantallen eenheden, waarop het tarief in 2015 naar verwachting zal worden toegepast. Voor de privaatrechtelijke inkomsten geldt dat die met het voor Roosendaal vastgestelde inflatiepercentage van 2,3% per jaar worden verhoogd (koppeling met het belastingdomein). Bij afgesloten overeenkomsten waarvoor afwijkende meerjarige afspraken gelden worden uiteraard die afspraken gehanteerd voor de inkomstenramingen.

Belastinginkomsten

Met betrekking tot de belastingen en leges wordt uitgegaan van een aanpassing van de tarieven met structureel 2,3%.

Een en ander conform de binnen de huidige coalitie afgesproken trendmatige verhoging.

Uitzonderingen op de verhoging van de tarieven met 2,3% vormen:

- Reclamebelasting: tarieven wijzigen niet;
- Leges omgevingsvergunningen: kostendekkend tarief;
- Leges APV/Bijzondere wetten: de kostendekkendheid van de leges APV/Bijzondere wetten bedraagt in 2015 en volgende jaren 23%, conform het raadsbesluit van 4 april 2012. Bovenstaande houdt in dat de tarieven van de leges APV/Bijzondere wetten voor 2015 worden verhoogd met ca. 15,5% ten opzichte van 2014.

De gesloten financieringen hebben een eigen regime voor de jaarlijkse aanpassingen, namelijk:

- Rioolafvoerrechten: in het VGRP 2014-2019 is bepaald dat over die periode een jaarlijkse tariefaanpassing plaatsvindt van 1,9% bovenop de inflatiecorrectie. Voor 2015 betekent dit een tariefsverhoging van 4,2%;
- Afvalstoffenheffing: per 1 januari 2014 gelden gedifferentieerde tarieven. Afhankelijk van de resultaten van de evaluatie wordt bezien of tariefbijstelling noodzakelijk is;
- Parkeertarieven: deze worden om de twee jaar aangepast. In 2015 vindt geen verhoging plaats.

2.13. Risicoregistratie ratio / weerstandvermogen

Risico's worden geregistreerd, zodat door de beheersing van de gemeentelijke risico's de realisatie van strategische en operationele doelstellingen van de gemeente wordt bevorderd. Daarnaast worden de risico's gebruikt voor het bepalen van het weerstandsvermogen, waarmee we voldoen aan het beleidskader.

De kansen en bedreigingen die inwerken op activiteiten, processen, projecten en programma's vormen een integraal onderdeel van de rapportages in de programmabegroting, de jaarrekening en de bestuursrapportages.

De risico's worden geregistreerd in een informatiesysteem, NARIS. Aangegeven dient te worden welke beheersmaatregelen worden ingezet om de effecten van de risico's te beheersen, wat resulteert in het actuele risico.

In NARIS wordt inzichtelijk gemaakt wat de impact is van het risico door middel van de Monte Carlo-simulatie van de kans, impact en de waarschijnlijkheid. Hierdoor ontstaat een totaaloverzicht van de financiële impact. Het totaalbeeld wordt gepresenteerd in het risicoprofiel, waar tevens de trend (de verandering ten opzichte van de voorgaande rapportage) staat aangegeven.

Teamleiders hebben de verantwoordelijkheid de risico's binnen hun team up-to-date te houden. In de P&C-producten worden de top 10 belangrijkste risico's uit Naris gedestilleerd, waarbij per risico naast de toelichting op het risico ook de actuele maatregelen/ontwikkelingen worden aangegeven.

De 'benodigde weerstandscapaciteit' komt uit de Monte Carlo simulatie. Tezamen met de 'beschikbare weerstandscapaciteit', wordt daarmee de ratio weerstandsvermogen, zijnde het quotiënt van beiden, gevormd.

2.14. Aantal per 1 januari (conform definitie Gemeentefonds)

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal inwoners	77.061	77.164	77.190	77.197	77.202
Aantal bijstandontvangers	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Aantal woningen	35.752	35.845	35.938	36.032	36.125
Aantal leerlingen VO	4.818	4.794	4.769	4.744	4.719
Aantal leerlingen (V)SO	966	917	911	907	902

Planning & Control producten Gemeente Roosendaal

Kadernota

De Planning- en Controlcyclus start in het voorjaar met de Kadernota. Het doel van de Kadernota is om een aantal beleidskeuzes te bieden voor de gemeenteraad die de kaders vormen voor de Programmabegroting. Met de Kadernota legt de gemeenteraad de keuzes en prioriteiten voor de komende jaren vast: wat is de visie van de gemeente Roosendaal en welke financiële opgave hoort daarbij?

Collegeprogramma

Vanwege de verkiezingen op 19 maart dit jaar wordt er geen Kadernota opgesteld. In de loop van het jaar volgt er een nieuw Collegeprogramma.

Programmabegroting

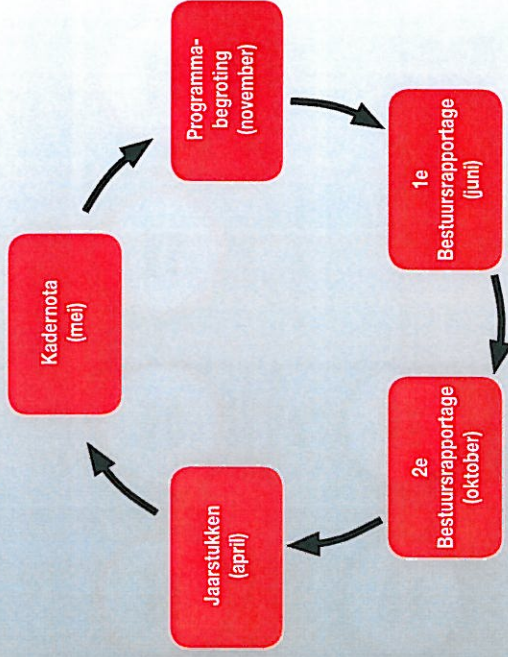
De besluiten van de Kadernota worden verwerkt in de Programmabegroting. In de begroting presenteert de gemeente Roosendaal haar plannen voor het komende jaar en verder. De gemeenteraad benoemt politiek relevante thema's, geeft kaders voor uitvoering en wijst gelden aan de programma's toe. Het college wordt aangewezen om de programma's uit te voeren. In de begroting worden de drie w-vragen behandeld: Wat willen we bereiken? Wat doen we daarvoor? Wat mag het kosten?

Bestuursrapportage

Het college rapporteert tussentijds tweemaal aan de gemeenteraad over de begrotingsuitvoering, waarbij alleen gerapporteerd wordt over substantiële afwijkingen op de Programmabegroting. De eerste rapportage gaat over de eerste vier maanden van het jaar, de tweede rapportage over de eerste acht maanden van het jaar.

Jaarrekening

Het doel van de jaarrekening is verantwoording afleggen over de uitvoering van de Programmabegroting. In het jaarverslag wordt antwoord gegeven op de drie w-vragen: Wat wilden we bereiken? Wat hebben we daarvoor gedaan en in hoeverre is daarmee de doelstelling bereikt? En tot slot, wat heeft het gekost?

Verkiezingen

19 maart
2014

Jaarstukken 2013

12 mei
2014

Aanbieding jaarstukken
en accountantsrapport
aan Raad

12-20 mei
2014

Studeitijd
raadsleden

21 mei
2014

Indienen technische
en toelichtende
vragen bij Griffie

28 mei
2014

Verzending memorie
van antwoord
aan Raad

1 juni
2014

Publicatie
jaarverslag in
Roosendaalse Bode

4 juni
2014

Behandeling in
Beeldvormende
Raad

25 juni
2014

Behandeling
in Commissie
Bestuur

9 juli
2014

Vaststelling
in Raad

1e Bestuurs- rapportage 2014

4 juni
2014

Behandeling in
Beeldvormende
Raad

25 juni
2014

Behandeling
in Commissie
Bestuur

9 juli
2014

Vaststelling
in Raad

Programma- begroting 2015, inclusief actualisatie van reserves en voorzieningen

18
september
2014

Aanbieding
Programma-
begroting aan Raad

25
september
2014

Ambtelijke
informatiebijeenkomst
voor raadsleden

25
september
2014

Persconferentie
en persbericht

18-29
september
2014

Studeitijd
raadsleden

30
september
2014

Indienen van techni-
sche en toelichtende
vragen bij Griffie

1 oktober
2014

Behandeling in
Beeldvormende
Raad

7 oktober
2014

Verzending
memorie van
antwoord aan Raad

12 oktober
2014

Publicatie begroting
in Roosendaalse
Bode

16 oktober
2014

Behandeling in
Commissievergadering

5
november
2014

Vaststelling
in Raad

2e Bestuurs- rapportage 2014

1 oktober
2014

Behandeling in
Beeldvormende
Raad

15 oktober
2014

Behandeling
in Commissie
Bestuur

29 oktober
2014

Vaststelling
in Raad

Jaarstukken 2014

april 2015

Aanbieding jaarstukken
en accountantsrapport aan Raad

mei 2015

Deze bovenstaande data zijn nog niet definitief.
Deze worden pas definitief vastgesteld na bekendmaking van de nieuwe vergadercyclus van de gemeenteraad

Richtlijnen begroting 2015

Salariskosten	<u>Politieke ambtsdragers</u> Voor de politieke ambtsdragers worden de ramingen opgenomen zoals deze door het Kabinet zijn overeengekomen in de inwonercategorie 60.001 tot en met 100.000 inwoners.
	<u>Ambtelijk apparaat</u> De laatste vastgestelde CAO voor gemeenteteambtenaren loopt van 1 juni 2011 tot 31 december 2012. Momenteel zijn onderhandelingen over een nieuwe CAO gaande. In de jaren 2015 tot en met 2018 wordt voor elk jaar voorlopig 1% verhoging toegepast. Voor bevorderingen wordt gerekend met 0,4% per jaar, waardoor de totale verhoging uitkomt op 1,4%.
Formatieplaatsen en productieve uren	De formatie zoals deze door het DT is vastgesteld, is leidend: > Vaste formatieplaatsen fulltimers (inclusief vacatures) > Vaste formatieplaatsen parttimers (inclusief vacatures) > Tijdelijke formatieplaatsen (op projectbasis e.d.) > Tijdelijke inhuur (op projectbasis e.d.) Het college heeft op 31 augustus 2010 de spelregels vastgesteld met betrekking tot de inhuur van externen. Het aantal productieve uren per medewerker (fte) bedraagt 1.514 uur (met uitzondering voor buitendienst: 1.340 uur).
Investeringen	Als referentiekader geldt de schijf 2015 van het investeringsprogramma 2014-2017, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2014. Het vaststellen door de Raad van het investeringsprogramma betekent dat deze akkoord gaat met de daarin genoemde investeringen (conform de financiële verordening 2008), tenzij de Raad aangeeft niet akkoord te gaan met de genoemde investeringsbedragen. Dit geldt ook voor vervangingsinvesteringen van bedrijfsmiddelen. Alle in de door de Raad vastgestelde investeringen worden door het college middels aparte voorstellen vrijgegeven voor besteding.
Kapitaallasten en rente	In de Programmabegroting 2015 worden de volgende rentepercentages gehanteerd: 3,75% voor de financieringsrente en rente voor het op te stellen ontwerp-investeringsprogramma 2014-2017; 3,75% voor de onslagrente; uitzonderingsrente wordt in voorkomende gevallen bij afzonderlijk collegebesluit vastgesteld.
Materiele kosten	Met het oog op de huidige financiële omstandigheden is er geen ruimte voor het toekennen van een stijgingspercentage voor de materiële kosten, waarmee de nullijn - ingezet in 2011 – verder wordt voortgezet.
Reserves en voorzieningen	Voor reserves en voorzieningen geldt het door de Raad vastgestelde beleidskader reserves en voorzieningen.
Subsidies	In navolging van het nieuwe collegeprogramma en de daarbij horende te bereiken maatschappelijke effecten zal het college in juni 2014 de nadere subsidieregels voor 2015 vaststellen. Voor de jaarlijkse subsidies aan grotere organisaties wordt gewerkt met programma's van eisen voor de duur van vier jaar.
Inkomensoverdrachten / bijstandsuitkeringen	De inkomensoverdrachten, voor zover betrekking hebbend op uitkeringen op basis van de Wet Werk en Bijstand, worden vanaf 2014 gekoppeld aan rijksontwikkelingen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het conjuncturele verloop van het aantal uitkeringsgerechtigden. Basis voor de ramingen zijn de aantallen die vermeld worden in de "mutatiegevoelige parameters gemeentefonds" onder de rubriek bijstandontvangers.
Kosten van gemeenschappelijke regelingen	In de Agenda van Roosendaal is voor de jaren 2013, 2014 en 2015 een ombuiging van 3% per jaar (zonder indexering) ingeboekt op de kosten van de gemeenschappelijke regelingen. In de begroting 2014 inclusief de meerjarenramingen zijn vanuit de Kadernota 2013 de jaarschijven tot en met 2017 geïndexeerd. Vanaf 2018 wordt een indexatie van 2% toegepast.

Richtlijnen begroting 2015

Baten	De opbrengststramingen worden geïndexeerd met een percentage van 2,3%.				
	De inkomstenramingen worden gebaseerd op de voor 2014 vastgestelde tarieven en de te verwachten aantallen eenheden, waarop het tarief in 2015 naar verwachting zal worden toegepast. Voor de privaatrechtelijke inkomsten geldt dat die met een inflatiepercentage van 2,3% per jaar worden verhoogd (koppeling met het belastingdomein). Belastinginkomsten Met betrekking tot de belastingen en leges wordt uitgegaan van een aanpassing van de tarieven met structureel 2,3%. Een en ander conform de binnen de huidige coalitie afgesproken trendmatige verhoging. Uitzonderingen op de verhoging van de tarieven met 2,3%, vormen: > Reclamebelasting: deze tarieven wijzigen niet; > Leges omgevingsvergunningen: dit betreft een kostendekkend tarief; > Leges APV/Bijzondere wetten: de kostendekkendheid van de leges APV/Bijzondere wetten bedraagt in 2015 en volgende jaren 23%, conform het raadsbesluit van 4 april 2012. > Bovenstaande houdt in dat de tarieven van de leges APV/Bijzondere wetten voor 2015 worden verhoogd met ca. 15,5% ten opzichte van 2014. De gesloten financieringen hebben een eigen regime voor de jaarlijkse aanpassingen, namelijk: > Rioldatvoerrechten: in het VGRP 2014-2019 is bepaald dat over die periode een jaarlijkse tariefaanpassing plaatsvindt van 1,9% bovenop de inflatiecorrectie. Voor 2015 betekent dit een tariefsverhoging van 4,2%; > Afvalstoffenheffing: per 1 januari 2014 gelden gedifferentieerde tarieven. Afhankelijk van de resultaten van de evaluatie wordt bezien of tariefbijstelling noodzakelijk is; > Parkeertarieven: deze worden om de twee jaar aangepast. In 2015 vindt geen verhoging plaats.				
Lokale (belasting-)inkomsten					
Risicoregistratie ratio / weerstandvermogen	Risico's worden geregistreerd, zodat door de beheersing van de gemeentelijke risico's de realisatie van strategische en operationele doelstellingen van de gemeente wordt bevorderd. Daarnaast worden de risico's gebruikt voor het bepalen van het weerstandvermogen, waarmee we voldoen we aan het beleidskader. De kansen en bedreigingen die invullen op activiteiten, processen, projecten en programma's vormen een integraal onderdeel van de rapportages in de programmabegroting, de jaarrekening en de bestuursrapportages. De risico's worden geregistreerd in het informatiesysteem NARIS.				

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal inwoners	77.061	77.164	77.190	77.197	77.202
Aantal bijstandontvangers	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Aantal woningen	35.752	35.845	35.938	36.032	36.125
Aantal leerlingen VO	4.818	4.794	4.769	4.744	4.719
Aantal leerlingen (M)SO	966	917	911	907	902